Lietas Nr. C15126114

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2014.gada 4.jūnijā

Jelgavas tiesa: tiesnese D.Ruško

tiesas sēdes sekretāre I.Revina,

piedaloties prasītājai /pers. A/, atbildētāja pārstāvim /pers. B/,

izskatīja 2014.gada 29.maijā atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasību pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītāja/pers. A/ iesniegusi tiesā prasību pret /pers. C/, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja prasītājas labā uzturlīdzekļus 215.77 *euro* mēnesī, sākot no prasības iesniegšanas līdz meitas pilngadībai, nosakot, ka spriedums izpildāms nekavējoties.

Prasībā norādīts, ka puses ir 2005.gada 9.novembrī dzimušās /pers. E/ vecāki. Prasītāja īsteno bērna aprūpi un audzināšanu, bet atbildētājs kopš laulības šķiršanas nepilda savu pienākumu uzturēt bērnu. 2013.gada 29.decembrī starp pusēm notika pārrunas, kuru laikā atbildētājs piedāvāja maksāt uzturlīdzekļus 113.83 *euro* mēnesī līdz 2014.gada jūnijam, bet sākot ar 2014.gada jūniju 142.29 *euro* līdz 2015.gada novembrim, tad 170.75 *euro* līdz kredīta atmaksas, bet 2018.gadā 213.43 *euro,* norādot, ka līdz vienošanās panākšanai uzturlīdzekļus nemaksās.

2014.gada 10.janvārī prasītāja saņēmusi atbildētāja atbildi, kurā viņš nekonkrēti piedāvā maksāt 150 *euro* pēc kredītsaistību lielākās daļas dzēšanas, vēlāk samazinot piedāvāto uzturlīdzekļu apmēru.

Norāda, ka meitai nepieciešamo izdevumu apmērs mēnesī sastāda aptuveni 431.53 *euro,* kuru sadalot starp abiem vecākiem vienādās daļās maksājamo uzturlīdzekļu apmērs katram vecākam ir 215.77 *euro*.

Atbildētājs strādā par programmētāju starptautiskā uzņēmumā un viņa ienākumi pēc nodokļu samaksas aptuveni ir 583.72 – 996 *euro,* kasnorāda uz atbildētāja spēju nodrošināt uzturlīdzekļus 215.77 *euro.* Uzskata, ka atbildētāja kredīti moderno telefonu, televizoru, mašīnu, audio sistēmu iegādei nevar būt pamatojums uzturlīdzekļu apmēram mazākā apmērā.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177. un 179.pantu.

Atbildētājs iesniedzis tiesā rakstveida paskaidrojumus (lietas 55.-57.lapa), kurā norāda, ka prasību atzīst daļēji 100 *euro* apmērā. Paskaidro, ka prasītāja, pārtraucot kopdzīvi, paņēma lielāko daļu kopdzīves laikā iegādātās iedzīves. Atbildētāja vienīgie ienākumi ir darba alga vidēji mēnesī 825.54 *euro.* Atbildētājs maksā uzturlīdzekļus /pers. F/ uzturam un no 2014.gada marta maksā prasītājai uzturlīdzekļus valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā.

Norāda, ka kredīta saistību pildīšanai un uzturlīdzekļu maksāšanai atbildētājs vidēji mēnesī izlieto 443.01 *euro*, tādējādi atbildētāja rīcībā paliek 328.53 *euro,* no kuriem tiek segti komunālie pakalpojumi 73.85 *euro* mēnesī, mobilie pakalpojumi 21.03 *euro* un internetu 21.03 *euro*, kā arī citi maksājumi.

Ņemot vērā to, ka uz 2013.gada decembri iztikas minimuma patēriņa grozs vienam cilvēkam ir 252.19 *euro*, atbildētājam jāmaksā uzturlīdzekļi diviem bērniem, prasītājas pieprasītā uzturlīdzekļu summa ir nesamērīga atbildētāja mantiskajam stāvoklim.

Norāda, ka apšaubāmi ir maksājumi bērnam par komunālajiem pakalpojumiem un īri kopsumma 130 *euro* mēnesī, jo prasītāja ar bērnu dzīvo pie saviem vecākiem, kā arī apšaubāmi ir izdevumi par auklīti 50 *euro* mēnesī, jo bērnam ir deviņi gadi un izdevumi par baseinu 40 *euro* mēnesī, ja bērnam par baseina apmeklējuma reizi jāmaksā 2.85 *euro.* Atbildētājs apstrīd prasītājas norādīto aprēķinu, norādot, ka šāds izdevumu apmērs ir formāls un nepierādīts.

Uzskata, ka pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs ir pārmērīgs un neatbilst bērna vajadzībām.

Atbildētājs, vadoties pēc Civillikuma 1.panta nosacījumiem, kā arī domājot par bērna nākotni un attīstību ir piedāvājis prasītājai vienošanos maksāt meitas uzturam 100 *euro* mēnesī, bet vēlāk, beidzoties kredītmaksājumiem, palielināt uzturlīdzekļu maksājumus bērnam līdz 150 *euro* mēnesī, ko prasītāja noraidīja.

Prasītāja/pers. A/ tiesas sēdē prasību uzturēja. Paskaidroja atbilstoši prasības pieteikumā norādītajam. Papildus norādīja, ka tēvs pēc prasības celšanas ir samaksājis uzturlīdzekļus 300 *euro* apmērā. Norādīja, ka viņa šobrīd strādā divās darba vietās un kopsummā ienākumi no algota darba ir 600 *euro* pēc nodokļu samaksas.

Atbildētāja pārstāvis /pers. B/ tiesas sēdē prasību atzina daļēji 100 *euro* apmērā. Paskaidroja, atbilstoši rakstveida paskaidrojumos norādītajam, papildus norādot, ka otra bērna uzturam maksā uzturlīdzekļus 56.91 *euro*. Norādīja, ka panākot izlīgumu, atbildētājs piekristu maksāt prasītājai uzturlīdzekļus 120 *euro*.

Motīvu daļa

Novērtējot pušu tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata , ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Lietā netiek apstrīdēts, ka /pers. C/ ir 2005.gada 9.novembrī dzimušās /pers. E/ tēvs (lietas 8.lapa) un prasītāja īsteno bērna aprūpi (lietas 8.lapa).

Civillikuma 179.panta pirmā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt (redakcija uz lietas izskatīšanas brīdi).

Minētā norma norāda, ka uzturlīdzekļu apmēra noteikšanā nozīme ir diviem kritērijiem, gan vecāku mantiskajam stāvoklim, gan arī vecāku spējām nodrošināt bērnam pilnvērtīgus dzīves apstākļus.

Saskaņā ar Civillikuma 177. pantu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Prasītāja norāda, ka /pers. E/ uzturam nepieciešami līdzekļi aptuveni 431.53 *euro* mēnesī, ko prasītāja pierāda ar konta pārskatu, rēķiniem un čekiem (lietas 19.-26.lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājai jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Pienākumu dot uzturu samērā ar mantas stāvoli un vecāka spējām, tiesa vērtē uz lietas izskatīšanas brīdi, pamatojoties uz iesniegtajiem pierādījumiem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Novērtējot pēc dzīvē gūtiem novērojumiem, lietā iesniegto izdevumu aprēķinu bērna aprūpei mēnesī (lietas 5.-6.lapa), tiesa pieļauj, ka bērna aprūpei katru mēnesi, tomēr, varētu tikt tērēti līdzekļi mazākā apmērā, nekā 431.53 *euro*.

Bērna aprūpei nepieciešamo izdevumu apmēru atbildētājs apstrīdēja rakstveida paskaidrojumos, norādot, ka bērnam nepieciešamo izdevumu aprēķins ir pārspīlēts, bet nenorādot kāds šis izdevumu apmērs, viņaprāt, būtu ticams.

Tiesas ieskatā, ikmēneša izdevumu aprēķinā (lietas 5.-6.lapa) iekļautie izdevumi ir uzskatāmi par pamatotiem un iekļaujamiem uzturēšanas izdevumos, tomēr atbilstoši Civillikuma 179.pantam uzturlīdzekļu apmēram jābūt samērotam ar vecāku mantas stāvokli un spējām tos nodrošināt šādā apmērā.

Atbildētājs norādīja, ka viņam pieder dzīvokļa īpašums /adrese/(lietas 69.lapa) un uz viņa vārda reģistrēts 2008.gada izlaiduma transportlīdzeklis Audi 3, ko tiesai nav pamats apšaubīt. No lietā iesniegtās SIA „/Nosaukums/" izziņas redzams, ka /pers. C/ ienākumi no algota darba ir vidēji ir 909.33 *euro* mēnesī pēc nodokļu nomaksas (lietas 37.lapa).

Vērtējot prasītājas mantisko stāvokli, tiesa konstatē, ka uz viņas vārda reģistrēta 1998.gada izlaiduma automašīna Volkswagen Sharan un viņa saņem ienākumi no algota darba pēc nodokļu samaksas ir vidēji 600 *euro*, kā arī ģimenes valsts pabalstu 11.38 *euro*. Pretēji pierādījumi netika iesniegti.

Atbildētājs norādījis, ka veicot ikmēneša izdevumus vidēji mēnesī izlieto 443.01 *euro*, tādējādi atbildētāja rīcībā paliek 328.53 *euro,* no kuriem tiek segti komunālie pakalpojumi 73.85 *euro* mēnesī, mobilie pakalpojumi 21.03 *euro* un internetu 21.03 *euro*, kā arī citi maksājumi, kas daļēji apstiprinās ar lietā esošajām atbildētāja konta izdrukām, rēķiniem un čekiem (lietas 39.-52., 59.-68.lapa).

Tiesa neapšauba norādīto izdevumu apmēru, vienlaicīgi secinot, ka pēc ikmēneša izdevumu segšanas, tajā skaitā kredīta maksājumu veikšanas, atbildētāja rīcībā paliek līdzekļi lielākā apmērā, nekā norāda atbildētājs, proti, vidēji 450 – 460 *euro*, jo lietā pierādīts, ka atbildētāja vidējā darba alga pēc nodokļu samaksas ir 909.33 *euro,* bet vidējais izdevumu apmērs 443.01 *euro*.

Ņemot vērā to, ka atbildētāja iebildumi par bērnam nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru ir saistīti ar savas labklājības nodrošināšanu, tiesas ieskatā, ir būtiski uzsvērt, ka katram vecākam primāri ir jādod nepieciešamais atbalsts savu bērnu uzturēšanai, pilnvērtīgu dzīves apstākļu un bērna attīstības nodrošināšanai, līdz ar to viena vecāka vēlme uzņemties kredītsaistības savas dzīves kvalitātes uzlabošanai nevar ietekmēt vecāka pienākumu samērā ar savām spējām un mantisko stāvokli nodrošināt bērnam pilnvērtīgus dzīves apstākļus.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Tiesas ieskatā, vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts un vecākiem savam bērnam ir jādod nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņa pilnvērtīgai attīstībai, apzinoties, ka uzturlīdzekļu došanas pienākumu un bērna pilnvērtīgas aprūpes nodrošināšanu nevar ietekmēt vecāku strīdi par laulāto kopmantas sadali, par ko liecina lietā esošā pušu sarakste un Vienošanās projekti (lietas 10.-16.lapa).

Papildus pušu paskaidrojumiem un iesniegtajiem pierādījumiem, tiesa ņem vērā arī vecāku vecumu un ziņas par viņu iespējām gūt ienākumus, kā arī bērna vecumu, un tā pilnvērtīgas attīstības nodrošināšanai nepieciešamās izmaksas.

Novērtējot lietā iesniegtos pierādījumus, un izdarot loģiskus secinājumus no tiesas rīcībā esošajām ziņām par abu vecāku mantas stāvokli, tiesa atzīst, ka atbildētāja mantas stāvoklis ir labāks kā prasītājai, tādējādi tiesa uzskata, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis un viņa norādītais izdevumu apmērs apstiprina spēju maksāt meitas /pers. E/ uzturam uzturlīdzekļus 180 *euro* apmērā ik mēnesi, kas ir par 80 *euro* vairāk nekā valstī noteiktais minimālo uzturlīdzekļu apmērs, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa ienākumu apmēra ir jānodrošina sava bērna uzturēšanai.

Apstāklis, ka atbildētājs maksā nepilngadīgā dēla uzturam tikai 42.69 *euro* nerada pamatu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus /pers. E/ uzturam valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā, kā to vēlas atbildētājs.

Nosakot šādu uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā ne tikai Civillikuma 179.pantā noteikto vecāku pienākumu uzturēt bērnu samērā ar viņu mantas stāvokli un spējām, bet arī ANO Bērna tiesību konvencijas 3.pantā ietverto bērna vislabāko interešu principu, „Bērnu tiesību aizsardzības likuma" 6.panta pirmajā daļā noteikto, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras, kā arī šā likuma 10.panta pirmajā daļā noteikto, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Konkrētajā gadījumā atbildētāja ienākumi ir vismaz trīs reizes lielāki nekā valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga, atzīstot, ka uzturlīdzekļi 180 *euro* ir samērīgi atbildētāja mantiskajam stāvoklim un būtu pietiekami, lai nodrošinātu bērna pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Tāpat tiesa uzskata par taisnīgu līdzsvarot bērna uzturēšanas pienākumu starp abiem vecākiem, jo lietā netika apstrīdēts, ka atbildētājs uzturlīdzekļus valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā maksā tikai no šā gada marta, tādējādi līdz šim, galvenokārt, bērna aprūpi nodrošināja tikai prasītāja.

Tiesa uzskata, ka lietas izskatīšanas laikā nav iegūti tādi pierādījumi, kas dotu pamatu secināt, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis ir atbilstošs pieprasītajam uzturlīdzekļu apmēram 215,77 *euro* mēnesī.

Ņemot vērā iepriekšminētos nodibinātos lietas faktiskos apstākļus un secinājumus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji, piedzenot no atbildētāja uzturlīdzekļus prasītājas uzturam 180 *euro* apmērā.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr. SKC – 556) sniegto tulkojumu LR Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami sākot no prasības celšanas brīža tiesā, tas ir no 2014.gada 21.februāra līdz bērna pilngadībai, pie sprieduma izpildes ieskaitot samaksātos uzturlīdzekļus 300 *euro* apmērā, par ko starp pusēm strīds nepastāv.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3. punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 33.panta otrajai daļai tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Līdz ar to valsts nodeva tiek

aprēķināta no uzturlīdzekļu summas – 180 *euro* (180 *euro* x 12 mēn. = 2160 *euro*).

Tādējādi no atbildētāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu piedzenama valsts nodeva 321.14 *euro*.

Tiesa izskaidro, ka valsts nodeva 321.14 *euro* apmērā maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, 0539 valsts nodeva.

Tāpat no atbildētāja piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9.42 *euro* (lietas 2.lapa) par tiesas dokumentu piegādāšanu, kuru iemaksa jāveic šādos rekvizītos: ekonomiskās klasifikācijas kods-21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās Personas reģ. Nr. 90001672316, Saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, Konta nr. LV51TREL2190458019000.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}panta pirmo daļu, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma spēkā stāšanās dienas daļā par tiesas izdevumu piedziņu. Savukārt, ievērojot Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumus, nosakāms, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97.pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, bērna /pers. E/, personas kods /personas kods/, aprūpei uzturlīdzekļus 80 *euro*, sākot no 2014.gada 21.februāra līdz 21.aprīlim ik mēnesi, bet sākot ar 2014.gada 21.maiju 180 *euro* ik mēnesi līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus - valsts nodevu 321.14 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9.42 *euro*.

Noteikt /pers.C/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas pēc sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu, uzliekot atbildētājam par pienākumu pēc minētā termiņa beigām iesniegt tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2014.gada 18.jūnija Latvijas Republikas Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese D.Ruško